

Fidoyilik –
Vatanga xizmat demak!

2024-yil 25-yanvar, payshanba,

10 (23.887)-son

KUN
HIKMATI

O'ziga talabchan
bo'limgan odam
birovga ham
talabchan bo'la
olmaydi

Zarafshon

1913-yil aprel oyidan chiqqa boshlagan

www.zarnews.uz <https://www.facebook.com/zarnews.uz> [@zarnews_uz](https://twitter.com/zarnews_uz) https://twitter.com/zarnews_uz

URUMCHIDA REGISTON "QURILDI"

Shinjon-Uyg'ur avtonom tumani Urumchi shahrida O'zbekiston paviloni uchun ajratilgan 10 ming kvadrat metr maydonda Registon ansamblining maketi barpo etildi. Bu maydonagi O'zbekiston bog'i o'zbek-xitoy do'stligining ramzi hisoblanadi.

Mazkur shaharda O'zbekiston va Xitoyning sarmoyaviy, savdo-iqtisodiy va sayyohlik sa-lohiyatini mustahkamlashga qaratilgan tadbirlar, biznes forumlar, uchrashuvlar doirasida viloyat hokimi E.Turdimov Fudziyan provinsiyasi gubernatori o'rnbosari Van Jin Fu bilan uchrashuv o'tkazdi. Ikkala tomon rahbarlari ham o'zaro hamkorlik davr talabi ekanini ta'kidlashdi.

- Bugungi kunda O'zbekiston keng ko'lamli islohotlar tufayli huquqlari qonun bilan himoyalangan Xitoj kompaniyalari uchun jozibador bozorga aylandi, - dedi Van Jin Fu.

Samarqand tarixiy shahar sifatida Fudziyan provinsiyasi investorlarida qiziqish uyg'otdi. Yaqin kunlarda shahar meri boschiligidagi tadbirkorlardan iborat delegatsiya Samarqandga tashrif buyurib, mavjud sarmoyaviy salohiyat bilan yaqindan tanishadi.

Viloyat hokimi Urumchi shahridagi Jinsu-nadong savdo-sanoat palatasi vakillari bilan ham uchrashdi. Uchrashuvlarda parrandachilik, qurilish va tekstil sohalarini rivojlantirish bo'yicha muloqotlar o'tkazildi. Mart oyida ishga tushirilishi rejalashtirilgan ushu loyihibar tarixiy shaharga bo'lgan qiziqishning natijasidir.

Chin o'lkasida Samarqandga sarmoya jalb etishga qaratilgan uchrashuvlar davom etmoqda.

Kattaqo'rg'on tumani viloyatimizning yirik tumanlaridan biri hisoblansa-da, iqtisodiyotda salmoqli o'rın qishloq xo'jaligi mahsulotlari ishlab chiqarishga to'g'ri keladi. Keyingi yillarda hududda sanoat va xizmatlar sohasini rivojlantirishga ham alohida e'tibor qaratilmoqda. Kichik sanoat zonalari tashkil etilib, mahalliy tadbirkorlarga bir qator imtiyoz va imkoniyatlar yaratilmoqda, xorijiy investorlar jalb qilinmoqda.

Ayniqsa, Xitoj mintaqalari bilan hamkorlik natisida o'ndan ortiq yangi korxonalar tashkil etilib, qishloq xo'jaligi mahsulotlari qayta ishslash, qurilish materillari, maishiy texnik vositalar ishlab chiqarish yo'iga qo'yilmoqda.

O'tgan yil oktabr oyida faoliyat boshlagan "HENGYUAN CEMENT" xorijiy korxonasi ana shunday ishlab chiqarish subyektlaridan biri hisoblanadi.

"China Energy International Group Samarkand Cement" mas'uliyati cheklangan jamiyat shaklidagi xorijiy korxona ta'sischiligidagi tashkil etilgan zavod yiliga 3 million tonna sement ishlab chiqarish quvvatiga ega.

- Biz, xitojlik tadbirkorlarning O'zbekistonda faoliyat olib borishi uchun davlat tomonidan yarat-

QO'SHRABOTDA SHAMOL ELEKTR STANSIYASI ISHGA TUSHADI

O'tgan yil 11-16-dekabr kunlari Qo'shrabot tumani delegasiysi Xitoy Xalq Respublikasida bo'ldi. Shanxay provinsiyasi Szinan shahrida yirik ishbilarmonlar bilan uchrashuv chog'ida "Datatek Technology Co. LTD" korxonasi bilan qiymati 30 million dollarlik kvars toshlarini qazib olish, qayta ishslash va eksport qilish loyihasini, "Shanghai Leading & Doso New Energy Technologies Co. LTD" korxonasi bilan qiymati 20 million dollarlik shamol elektrostansiysi qurish loyihasini amalga oshirish bo'yicha memorandumlar imzolandi.

Shandun provinsiyasining "YUN FENG Co.LTD" korxonasi bilan qiymati 15 million dollarlik parrandachilik korxonalar uchun inkubator ishlab chiqarish loyihasini amalga oshirish, "SHANDONG LUYOUNG MACHINERY Co.LTD" korxonasi bilan qiymati 3 million dollarlik metalga ishlov berish (tug'-kon sanoatida ishlatilagan metall asbob-uskunalarini mahalliylashtirish) loyihasini amalga oshirish, "Noah Robot (Gwell Tech.)" korxonasi tumanimizda makkajoxori yetishtirish va qayta ishslash loyihasini, "YUN FENG Co.LTD" korxonasi esa avtomobil ehtiyyot qismilari ishlab chiqarish loyihasini amalga oshirish. Bundan tashqari, "JINWANGDA GROUP" korxonasi bilan qiymati 10 million dollarlik avtomobil ballonlarini ishlab chiqarish, "RUNCHNG Co.LTD" korxonasi bilan qiymati 50 million dollarlik traktor ishlab chiqarish zavodini tashkil etish loyihasini amalga oshirish ko'rib chiqildi.

Futzyan provinsiyasidagi yirik ishbilarmonlar bilan uchrashuvlarda "YONG DENG STONE COMPANY LTD"

va "XINYUXING STONE DISTRIBUTION DEPARTMENT" korxonalar bilan qiymati 35 million dollarlik granit toshlarini qazib olish va qayta ishslash, "Qhome Furniture" korxonasi bilan mebel ishlab chiqarishni tashkil etish loyihasini amalga oshirish bo'yicha qiymati 20 million dollarlik kelishuvlarga erishildi. Yana "CHAHUA MODERN HOUSEWARES Co.LTD" korxonasi bilan 5 million dollarlik sarmoya hisobidan oyoq kiyim ishlab chiqarishni tashkil etish, "QIANJIYING BUSINESS" korxonasi ham 5 million dollar investitsiya hisobiga bolalar tagliklari hamda ayollar uchun gigiyena vositalari ishlab chiqarishni tashkil etishi kutilmoqda.

19-20-dekabr kunlari Xebl provinsiyasida ham bir qator yirik ishbilarmonlar bilan muzokaralar o'tkazdi. Tashrif doirasida "Hebei Zaoengyuan Food Co.LTD." korxonasi 4 million dollar mablag' evaziga tumanimizda ko'chat yetishtirishni tashkil etish, "Nice Zhengding Co.Ltd" korxonasi esa 4 million dollar mablag' hisobidan gigiyena vositalari ishlab chiqarish loyihasini amalga oshirish bo'yicha korxona rahbarlari bilan qiymati 236

million dollar miqdorida loyihalor shakllantirilib, 2024-yilda bosqichma-bosqich amalga oshirish bo'yicha kelishuvlarga erishidik.

Shuningdek, Xebe provinsiyasidagi nufuzli kompaniya va korporatsiyalarning rahbarlari bilan o'tkazilgan muzokaralarda hamkorlikni kengaytirish masalalari muhokama etildi.

Xitojlik tadbirkorlarning yurtimizga qiziqishi yuqori. Ular kelishuvlarni qisqa muddatda amalga oshirish tarafdori. Shu bois joriy yilning yanvar oyida tumanimizga kelib, o'rganishlar olib borishadi. Shuningdek, Xebe provinsiyasi tadbirkorlari bilan Qo'shrabot tumani hokimligi o'tasida "ViChAT" guruhu tashkil etilib, ushbu guruh orqali tumanda va Xebe provinsiyasi tadbirkorlari o'tasida tezkor ma'lumot almashish yo'iga qo'yildi.

Dilshod SHAKARBOYEV,
Qo'shrabot tumani hokimi.

XITOY SARMOYASI ASOSIDA

Yurtimizda Xitoj kapitali ishtirokidagi korxonalar soni ortib bormoqda. Ikki hamkor davlatning mushtarak qarashlari tufayli viloyatimizda ham Chin o'lkasi tadbikorlari bilan hamkorlikda mahsulot ishlab chiqarish kengaydi.

Bugungi kunda viloyatimizda Xitoj kompaniyalarining sarmoyasi ishtirokida 80 ta - 51 ta qo'shma korxona hamda 29 ta xorijiy korxona faoliyat yuritmoqda.

2022-yilda 48 ta investitsiya loyihasini amalga oshirish doirasida Xitoj davlatidan 425 million dollar xorijiy investitsiya mablag'lar o'zlashtirildi. 2023-yilda 57 ta investitsiya loyihasini amalga oshirish doirasida Xitojdan 394 million dollarlik xorijiy investitsiya mablag'lar o'zlashtirildi. Raqamlardan ham

ko'rinish turibdiki, xitojlik tadbirkorlarning O'zbekiston bozorlariga sarmoya kiritishi ortgan. Bu istiqbolga bo'lgan ishchon va ichki bozordagi barqaror o'sish, resurslar, sharoit va eksport imkoniyatlarining mayjudligidan darak beradi.

Tashqi savdoga qaraydigan bo'lsak, 2023-yilda Xitoj davlati bilan tovar aylanmasi 711,8 million dollarni tashkil etgan. Shundan 645,8 million dollarlik import hamda 66 million dollarlik eksport amalga oshirilgan. Xitojga qilingan eksport mahsulotlari asosan mis, yong'oq, paxta ip-kalavasi va boshqa turdag'i mahsulotlari hissasiga to'g'ri kelmoqda.

Viloyat investitsiya va tashqi savdo boshqarmasi axborot xizmati.

Kattaqo'rg'onda SEMENT arzon bo'ldimi?

layotgan imkoniyatlarni qadrlaymiz, - deydi korxona rahbari Zu Dayong. - Bu ikki tomonlama aloqalarimiz yana mustahkamlashga xizmat qiladi. Mazkur korxonani ishga tushirishda ham Samarqand viloyati va Kattaqo'rg'on tumani hokimliklari bizni

qo'llab-quvvatladi. Buning natijasida 351 million AQSH dollarini miqdorida investitsiya kiritib, ikki yil ichida zavodni ishga tushirdik. Xitojdan zamonaviy uskulalar keltirib o'nataqganimiz va bu atmosferaga zararli chiqindilar chiqarishning oldini oladi. Kelgusi-

Hamkorlik samarasi

da tumanda yana boshqa loyihalarni amalga oshirish niyatidamiz.

38,5 hektar maydonda bonyod etilgan korxona ishga tushishi bilan birinchi bosqichda 300 nafr ma-halliy aholi doimiy ish o'rniiga ega bo'lidi. Keyinchalik yana shuncha ish o'rni yaratilishi ko'zda tutilgan.

Ayni paytda korxonada M-450 va M-550 markali sement ishlab chiqarilmoqda. Hozirda faqatgina ichki bozorda sotilayotgan korxona mahsulotlarini joriy yildan qo'shni davlatlarga eksport qilish ko'zda tutilgan. Kattaqo'rg'on onliklarning aytilishcha, yangi zavod ishga tushishi bozorda sement narxi arzonlashishiga ijobji ta'sir ko'rsatgan.

- O'tgan yil bir tonna sement narxi o'rtacha 800-850 ming so'm edi, - deydi xaridorlardan biri. - Hozir o'zimizning Kattaqo'rg'on sementini 650 ming so'mdan olyapmiz. Sifati ham yaxshi. Bunday korxonalarining o'zimizda bo'lgani narx arzonlashishiga xizmat qiladi.

Bugungi kunda viloyatimizning Xitoj mintaqalari bilan savdo-iqtisodiy aloqalarida Kattaqo'rg'on tumaniga Szyansu provinsiyasi tadbirkorlarini keng jalb etish, hamkorlikda qo'shma loyihalarni amalga oshirish ko'zda tutilgan.

Alisher ISROILOV.

Bulung'ur tumanida
Respublika Ma'naviyat-ma'rifat markazi rahbari Minhojdin Hojimatov xalq deputatlari tuman deputatlari bilan uchrashib, mamlakatimizda ilgari surilayotgan ma'rifatparvar g'oyalar, ulardan ko'zlangan maqsad xususida so'z yuritdi.

Jomboy tumanida
gi "Inson" ijtimoiy xizmatlar markazi hamda tibbiyot birlashmasi hamkorligida 81 nafr o'zgalar parvarishiga muhatoj, yakka-yolg'iz keksalar, 15 nafr nogironligi bo'lgan shaxslar chuqurlashtirilgan tibbiy tekshiruvdan o'tkazildi.

Kattaqo'rg'on tumanida
Madrasa mallasida 250 kVt.li yangi transformator o'rnataldi, 160 kVt.li transformator kapital ta'mirlandi.

Qo'shrabot tumani
dagagi 19-umumiy o'rta ta'lrim maktabi kutubxonasiga Yoshlar ishlari agentligi tomonidan tashkil etilgan "Kitob karvon" loyihasi doirasida 500 ta kitob sovg'a qilindi.

Narpay tumanida
probatsiya nazoratidagi shaxslarni ijtimoiy hayotga moslashtirishga qaratilgan "Ishga marhamat" mehnat yarmarkasi o'tkazilib, 4 nafr nazoratidagi shaxslarning bandligi ta'mirlandi, 2 nafr yoshlar kasbga tayyorchash o'quv markaziga o'qishga joylashtirildi, jazoni ijro etish muassasasidan ozod etilgan fuqaro hunarmandlar uyushmasiga a'zo qilindi.

Paxtachi tumani
hududidan o'tuvchi M-37 avtomobil yo'lining 121-kilometri handa 135-kilometrida tezlikni o'chovchi fotoradar moslamalari o'rnataldi.

MAHALLA MARKAZI

MAHALLA da

NIMALAR O'ZGARYAPTI?

2023-yilning 26-sentabr kuni Prezidentimiz raisligida o'tkazilgan mahallabay ishslash tizimini yanada kuchaytirish chora-tadbirlari bo'yicha videoselektor yig'ilishida tizimni isloq qilish bo'yicha muhim vazifalar belgilab berilgan edi. 21-dekabrda davlat rahbari mazkur vazifalar ijrosini ta'minlashga qaratilgan "Mahalla institutining jamiyatdagi rolini tubdan oshirish va uning aholi muammolarini hal etishda birinchiligi bo'g'in sifatida ishlashini ta'minlashga qaratilgan chora-tadbirlar to'g'risida"gi farmon hamda "O'zbekiston mahallalarini uyushmasi faoliyatini yo'lgan qo'yish va mahallalarda boshqaruv tizimini takomillashtirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarorni imzoladi. Xo'sh, bu hujatlar nimasi bilan ahamiyatlidir.

YANGI UYUSHMA MAHALLALARING BOSHINI BIRIKTIRADI

Eng katta yangiliq O'zbekiston mahallalarini uyushmasi, uning Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahri boshqarmalari hamda tuman va shahar bo'limalari tashkil etilishi bo'ldi.

Uyushmaning asosiy vazifalari sirasiga mahallaning xalq bilan davlat o'rta-sidagi "ko'priki" vazifasini amalga oshiruvchi mustaqil va xalqchil tuzilmaga anilyanishiga, "mahalla yettiligi" tomonidan mahallaning ichki resurslarini aniqlash hamda ularni ijtimoiy xizmatlar va yordamiy qo'shitish uchun safarbar etishiga, mahalla mas'ullarining malakasini oshirish, ularda zamonaviy boshqaruv ko'nikmalari shakllanishiga ko'maklashish kiradi.

O'zbekiston mahallalarini uyushmasi konferensiysi uning yuqori organi bo'lib, kamida uch yilda bir marta chaqiriladi. Kadrilar masalasi Kambag' allikni qisqartirish va bandlik vazirligining 667 ta shtat birligini qisqartirib, uyushma, uning hududiy bo'linmalari va Vazirlar Mahkamasining "Mahalla yettiligi" faoliyatini qo'llab-quvvatlash bo'limali tashkil etish orqali yechiladi. "Mahalla" xayriya jamiyat fondi Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar, Toshkent shahar va tuman (shahar) bo'linmalarining 320 ta shtat birliklari ham qisqartirilib, uyushma va uning hududiy bo'linmalariga o'tkaziladi.

Aytgancha, O'zbekiston mahallalarini uyushmasi nodavlat notijorat tashkiloti hisoblanadi. Bu mahallalarning faoliyati ustidan davlat idoralarining nazorat yoki monitoring olib borishiga barham beradi. Ya'ni, ular o'zini o'zi boshqarish organi sifatidagi maqomini saqlab qoladi.

Hujatga ko'ra, uyushma raisi maqomi, tibbiy, transport va maishiy ta'minot sharoitlari bo'yicha Bosh vazir o'rinosariga tenglashtirildi. O'z navbatida uning Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahri boshqarmalari hamda tuman (shahar) bo'limlari rahbarlari mazkur ta'minot sharoitlari bo'yicha tegishlichha Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi Raisi o'rinosariga, viloyatlar va Toshkent shahar hamda tuman (shahar) hokimi o'rinosariga tenglashtirildi.

KENGASHLARGA HOKIMLAR RAIS BO'LADI

Tegishli farmon bilan Respublika, Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar, Toshkent shahri va tuman (shahar) mahallani qo'llab-quvvatlash kengashlari tashkil etildi. Respublika mahallani qo'llab-quvvatlash kengashiga Bosh vazir, Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar, Toshkent shahri hamda tuman (shahar) mahallani qo'llab-quvvatlash kengashlari tegishlichha Qoraqalpog'iston Respublikasi Jo'qorg'i Kengesi Raisi va hokimlar raislik qiladi.

Respublika mahallani qo'llab-quvvatlash kengashini mahallalarni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlarini belgilovchi, daromad va xarajatlar hamda dasurlarni tasdiqlovchi oliy organ hisoblanadi. Respublika va hududiy kengashlar jamoatchilik asosida faoliyat yuritadi.

Respublika kengashi har olti oyda, Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar, Toshkent shahar mahallani qo'llab-quvvatlash kengashlari har oyda yuqori kamida bir marotaba uyushma va boshqa davlat tashkilotlari, ularning tegishli hududiy bo'limlari faoliyatini baholash va muammolarini kompleks hal qilish yuzasidan yig'iladi.

MAHALLADA KIM, NIMA ISH QILADI?

Aytish joizki, bugungacha mahalla faollariga 100 dan ziyod normativ-huquqiy hujatlar bilan vazifalar yuklatilgan edi. Farmonda mahalla raisi, hokim yordamchisi, yoshlar yetakchisi, xotin-qizlar faoli, profilaktika inspektori, ijtimoiy xodim va soliq inspektori jamoatchilik asosida faoliyat yuritadigan "mahalla yettiligi"ni tashkil qilish belgilandi. Shuningdek, yettilikdagi har bir xodimning vazifalari aniq ko'rsatib beriladi. Quyida ularning asosiy vazifalarini kelitirib o'tamiz.

Mahalla raisi mahalla obodligini ta'minlashi, "Yashil makon" umummilliy loyihasi doirasida targ'ibot ishlarni amalga oshirish kerak. Har oyda bir marotaba mahalladagi barcha ko'chalarda ommaviy hashar uyuştirish, kamida 2 ta ehtiyojmand oilaning ta'mirlab xonadonida qo'ni-qo'shnillarini jaib etgan holda hashar tashkil etish shular jumlasidan. Bundan tashqari, u har chorakda bir marotaba madaniyat xodimlari, yozuvchi va shoirlarning aholi bilan milliy qadriyatlari va urf-odatlarni saqlash, to'yo-marosimlarni ixcham o'tkazish bo'yicha uchrashuvini tashkil etish, mahallaga biriktirilgan davlat organlari vakillarini aholi muammolarini hal etishga safarbar etishi, **mahallada faoliyat yurituvchi hokim yordamchisi, xotin-qizlar faoli, yoshlar yetakchisi, profilaktika va soliq inspektorlari, ijtimoiy xodim faoliyatiga umumiy rahbarlik qilishi** lozim.

Uning vakolat muddatini 3 yildan 5 yil muddatga uzaytirish ham ko'zda tutilgan.

Hokim yordamchisi doimiy daromad manbaiga ega bo'lmagan ishsiz aholini kasb-hunar va tadbirkorlikka o'qitish hamda bandligini ta'minlash choralarini ko'rishi, aholining tadbirkorlikka tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash maqsadida kredit va subsidiyalar ajratilishida ko'maklashishi kerak. Shu bilan birga, u aholiga ijara huquqi asosida ajratilgan yer maydonlari va tomorrowqlarda ekinlar va yetishtirilgan mahsulotlar hisobini yuritadi, dehqon xo'jaliklari bilan eksportyor, broker va qayta ishllovchi korxonalarining hamkorligini tashkil etadi. Mahalladagi kambag'al cilialarning har biri uchun **"individual dastur"** ishlab

chiqish va ularning daromadini oshirish ham hokim yordamchisining vazifasi hisoblanadi.

Yoshlar yetakchisi mahallalarda yoshlarning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish, jumladan, ularni "Besh tashabbus olimpiadasi"da ishtirok etishga jalb qilishga mas'ul. Shuningdek, ishsiz yoshlar va mablag' tashvishiga solayotgan dolzab arb masalalarni hal qilishga yo'naltirishda Senat faol ishtirok etmoqda.

Yil davomida Senatning hududlarda olib borgan o'rengishlari va uning yakunlari asosida hukumatga kiritgan takliflari muammoli masalalarni (maktab, bog'cha, kasalkona, suvdan foydalish, yo'l quish va h.k.) hal qilishga umumiyyat hisobda 1 trillion so'mdan ziyod budget mablag'larini yo'naltirishda ta'minlandi.

Senat qo'mitalari tomonidan nazorat-tahsil faoliyati

VAKILLAR FAOLIYATI HAQIDA

dorasida hududlarda 80 ga yaqin o'rganish o'tkazilib, tegishli qarorlar qabul qilindi.

Oly Majlis palatalari faoliyatini tartibga soluvchi qonunlar yangi tahrirdagi Konstitutsiyaga muvoqiflashtirilmoqda.

Xususan, parlament palatalari faoliyatidagi parallel va bir-birini takrorlovchi vakolatlar aniqlashtirilmoqda, Senat a'zolari 100 nafradan 65 naftarga qisqartirilmoqda. Bunda har bir ma'muriy-hududiy birlikdan 4 nafradan senator saylanishi, 9 naftari Prezident tomonidan tayinlanishi belgilanyapti.

Bundan tashqari, Qonunchilik palatasi va Senating o'zini o'zi tarqatib yuborish vakolati kiritilmoqda. Bunday holatda Qonunchilik palatasiga yangi saylov 2 oy mobaynida o'tkazilishi, Senatning yangi tarkibi esa 1 oy mobaynida shakllantirilishi nazarda tutilmoqda.

Hududiy vakillik organi – xalq deputatlari viloyat Kengashidan olingan ma'lumotga ko'ra, o'tgan yili 15 ta sessiya o'tkazilgan. Ya'ni, viloyat organiga saylangan xalq noiblari har oy bir marta, ayrim vaqtarda ikki marta yig'ilib, muhim masalalarni muhokama qilishgan.

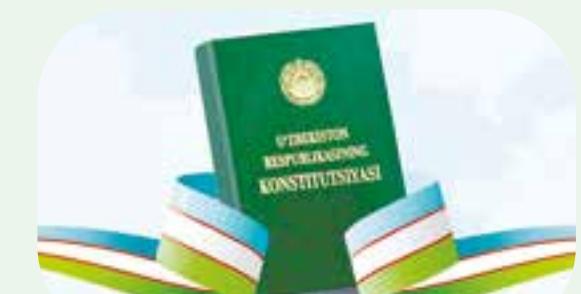
Bunday yig'ilish – sessiyalarda 134 ta qaror qabul qilinadi.

Yil davomida deputatlarga 120 ta murojaat bo'lgan. Shu va boshqa asoslarga ko'ra, asoslanitirilgan tushuntirish berish yoki o'z nuqtai nazarini bayon qilish haqida boshqaruv organlari rahbarlariiga 324 so'rov yuborilgan.

Konstitutsiyani o'rganamiz

ASOSIY QONUN O'ZGARDI...

Fuqarolar yig'ini raisi endi oqsoqol emasligini bilmadidngiz?

Dastlabki savolga birdan javob berish mushkul. Chunki yuzlab, balki minglab qonun va qonunosti hujjalarni ortda qolgan yarim yilda yangi tahrirdagi Konstitutsiyaga moslashtirish imkonisz.

Lekin e'tibor qiladigan bir jihat bor: davlat rahbarining 8-noyabrda kuchga kirgan PF-188son farmonida o'zlariga biriktirilgan soha va tar mögallari yangi tahrirdagi Konstitutsiya normalarini to'g'ridan-to'g'ri qo'llash masalasiga vazirlik va idoralar rahbarlari shaxsan javobgar ekanligi belgilab qo'yilgan.

Bundan kelib chiqadiki, qonun yoki qonunosti hujjalarni Bosh qomusimizga zid norma va talablar bo'lishi tabibiy. Bunday holatda duch kelganligida Asosiy qonunda belgilanganiga amal qilishlarini talab qilishga haqlisidir. Buning uchun esa albatra, Konstitutsiyani bilish kerak.

Shu o'rinda bir eslatma. Yuqorida qayd qilingan farmon bilan davlat rahbari imzolagan hujjalarni Asosiy qonunga moslashtirildi. Farmon bilan tanishib, bir qator yangilik va o'zgartishlar bo'lganligi ko'rish mumkin. Xususan, mehnatga haq to'lashning eng kam miqdori bo'yicha qo'shimcha kiritildi. Endi aytayotgan miqdor insonning munosib turmush darajasini ta'minlash zarurati hisobga olingan holda belgilanadi hamda minimal iste'mol xarajatlar qiyamidan kam bo'lishi mumkin emas.

E'tibor qilinsa, qo'shimcha sodda va xalqchil tilda kiritilganiga guvoh bo'lish mumkin. Uni har qanday odam o'qib,

tushunib olishi mumkin. Birgina shu misolning o'zi garchi balandparvoz ko'rinsa-da, ijtimoiy davlat quish yo'lidagi qadamlar nechog'lik sobiqadamlik bilan qo'yilayotganini isbotlab turibdi.

Yana bir o'zgartish ham aynan yangi tahrirdagi Konstitutsiya tufayli amalga oshirilgan. Unga ko'ra, Prezidentning 2023-yil 10-fevraldagi «Tadbirkorlik subyektlarini toifalarga ajratish mezonlari hamda soliq siyosati va soliq ma'muriatchilagini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi farmoni 7-bandining to'rtinchini xatboshi chiqarib tashlandi.

Xatbosha "to'lov xizmatlarini ko'rsatuvchi tashkilotlari jismoniy shaxslar o'tasida pul o'tkazmalari amalga oshirilganda, ularga ko'rsatilgan xizmatlar uchun (olning haq, komissiya uchun «0» so'm bo'lgan taqdirda ham) elektron hisobvara-fakturalar taqdim etadi va rasmiylashtiradi», deb belgilangandi.

Umuman, farmon bilan yana ko'plab o'zgartish, yangiliklar qilingan. Misol uchun, fuqarolar yig'ini raisi bir vaqtning o'zida oqsoqol deb ham yuritiladi. Davlat rahbari imzolagan qarorda ham shunday bo'lgani holda, endi oqsoqol atamasi chiqarib tashlangan. Siz bizga ahamiyatlari emasdeko ko'rinishi mumkin, ammo birgina shuni bilmasligimiz xato qilishimizga sabab bo'lishi tabibiy.

Albatta, o'ndan ortiq hujatga kiritilgan o'zgartishlarni bir maqolada bayon qilish imkonisz. Ammo shunisi aniqli, islohotlar, inson qadrini ulug'lash doimiylik kasb etmoqda. Bizdan talab qilinadigan, avvalo, ulardan xabardor va munosib bo'lishdan iborat.

Y.MARQAYEV.

Asqar BAROTOV tayyorladi.

TASAVVURIMIZDAN YIROQ RAKURSDAGI TURKIYA

O'tgan yilning kuz oylari boshida Turkiya-ga sayohatchi sifatida borib, taassurotlarimni maqolaga jamlagandim. Ko'pchilikdan iley fikrlar eshtiddim. Turkiyaning Samarcanddagi vakolatxonasi bosh konsuli Salih Janer maqolani o'qib, juda xursand bo'lganini bildirdi. Safar taassurotlarim bilan qiziqdi. Turkiya tarixi, madaniyati, an'analari haqida suhbatlashdik. Ushbu davlatning yurtimizdagi elchixonasi tomonidan jurnalistlar uchun press-tur o'tkazib turilishi va meni ham tarkibga qo'shishlari mumkinligi aytildi.

Maqolasi gazetada chiqqan odam ming yillik jurnalist bo'lsada, kichik bir munosabatdan qanchalik xursand bo'lishini, o'zini katta mukofot olgandy o'zini his qilishini shu sohada ishlaganlar juda yaxshi biladi. Shu xursanchilik sabab, Turkiyaga elchixonona tashkilotchiligidagi borish yodimdan ham ko'tarilib ketdi.

Ammo kutilmaganda elchixonadan qo'ng'iroq bo'ldi va o'sha taklif aniq sanalar va dasturlari bilan bildirildi. Bir guruh o'zbekistonlik va qirg'izistonlik jurnalistlar uchun tashkil etilgan sayohatda Turkiyaning shimali-sharqidagi shaharlar Trabzon va Rize bo'ylab qiziqarli va kishini o'tmishga chorlovchi manzillarga qarab yo'i oldik.

Trabzon - Turkiyaning shimali-sharqidagi shahar, Qora dengiz sohilida, Kolat-Tog' etagida joylashgan, qadimgi Vizantiya yodgorliklari va ajoyib tabiat manzaralarini bilan ajralib turadi.

Turkiyaning Qora dengiz sohilida yoz juda issiq emas, harorat kamdan-kam hollarda 30 darajadan oshadi.

Trabzonga miloddan awalgi VIII asrda sinoplik yunonlar tomonidan asos solingen. Bu Kichik Osiyodagi eng sharqiy yunon mustamlakasi bo'lib, u Trapez deb atalgan. Bu yerda katta tijori ahamiyatiga ega bo'lgan port qurilgan. Keyinchalik Trabzon Pont qirrolligi tarkibiga kirdi va erkin shahar maqomini oldi. Vaqt o'tishi bilan urimliklar tomonidan bosib olinib, viloyat poytaxti va Qora dengiz flotining uyiga aylantirildi. Rim davrida Trabzonning savdo markazi sifatidagi ahamiyati yanada ortdi.

Miloddan awalgi III asrda shahar gotlar tomonidan vayron qilingan va bu uning gullab-yashnashiga chek qo'yg'an. VII-VIII asrlarda Trabzon Vizantiya viloyatining bir qismi bo'lib, asta-sekin Vizantiya imperiyasining asosiy sharqiy forpostiga aylangan. 1204-yildan beri shahar 1461-yilda usmonlilar qo'liga o'tguncha Trebizond imperiyasi kichik davlatining poytaxti edi.

TUSHDA AYON BO'LGAN IBODATXONA

Trabzon viloyatidan 50 kilometr uzoqlikdagi Oltin dara milliy bog'ida joylashgan Sumela monastiri VI asrda qurilgan.

Bu monastiriga go'zal tabiat ichra borishning o'zi kishiga zavq bag'ishlaydi. 1500 metr balandlikdagi cho'qqida barpo

tashkil etgan. XV asrda ushbu shaharni Sultan Mehmet fatih etgach, u madrasa sifatida faoliyat yuritgan. Keyinchalik muzey, 1916-yilda esa omborxonasi va shifoxona sifatida ishlatalgan.

Buni qarangki, hatto usmoniyalar hukm surʼan davrlarda ham o'sha paytgacha cherkov shiftiga chizilgan Iso payg'ambargi va Injilda keltirilgan voqealar bo'yicha chizilgan suratlar mavjud qismi alohida ihotalanib, saqlangan. Qolgan qismi tamirdan o'tkazilib, masjid sifatida foydalilanigan.

ARAB SAYYOHLARI NEGA TRABZONGA MAFTUN?

Trabzondagi Mustafa Kamol Ota Turk qarorgohi muhtasham va salobati bilan kishini maftun etadi. Savol tug'iladi: yuz yil avval burchalik mukammal va go'zal arxitektura uslubidagi uyni qanday qurishgan ekan?

Ha, ushbu uy 130 yil avval shahardagi grek savdogarlaridan biri tomonidan barpo etilgan. Trabzon port shahar bo'lgani uchun, bu yerda qo'shni davlatlar, Gruziya, Sochi bilan mahsulot ayribosh-

etilgan qadim monastir, undagi Iso payg'ambargi, Bibi Maryam suratlari tushirilgan ibodatxona, rohiblar xonalari, o'sha paytlarda oshxonasi, kutubxona, talabalar o'quv xonalari, hammom vazifalarini o'tagan, toshdan yasalgan xonalar hayratgizini oshiradi.

Afsonalarga ko'ra, qadim afinalik ikki rohib bir paytning o'zida bir xil tush ko'radi. Tushda ularga Bibi Maryam aynan shu joydagini g'orda mo'jizaviy ikona mavjudligi aytildi. Ular ikkalasi bir paytda yo'iga qiziqib, g'orda uchrashishadi va shu yerda ibodatxona barpo etishadi.

Qiziq'i, ushbu ibodatxona yillarda davomida kengayib, minglab ziyo-ratchilarning muqaddas makoniga aylanadi. Imperiyalar almashta-da, aholi butunlay o'zgarib, bu hududga islam dini kirib kelganda ham monastir o'z faoliyatini davom ettirgan. Hatto usmonlilar podshohlari uni asrab qolish uchun molivayvi ko'mak ham berganligi aytildi. Faqat XX asrning boshlaridagina, yunonlar bu hududni tark etganda, u bir muddat qarovsiz qolgan. 2015-2019-yillarda bu yerda rekonstruksiya ishlari amalga oshirilib, bugungi kunda hudud sayyoohlari uchun ochiq.

Umuman, Turkiyaning juda qadim tarixi kishini hayratlantiradi. Bu yerda shunchalik xilma-xillik ichra turli e'tiqodlarga, madaniyat va qadriyatlarga nisbatan cheksiz hurmatni ko'rish mumkin. Misol uchun, masjidda Iso payg'ambargi tasviri tushirilgan freskalar hamon saqlanib qolganligi siz, aziz o'quvchilarni hayratlantirmasidi?

MASJIDDA ISO PAYG'AMBAR TASVIRI?

Aya Sofiya masjidini aylanarkanmiz, ko'zim dastlab uning hovlisiga o'rnatilgan qadim zambaraka tushdi. Unima maqsadda bu yerga keltirib, joylashtirilgan, bilmadim. Ammo men undan bir ma'no angladim.

Ichki ma'naviy ustunimiz, ishonch, e'tiqodning zambarak bilan yo'q qilib bo'lmaydi. Har qanday kuchli qurol bunga ojizlik qiladi, shekilli.

Darvoqe, Trabzoning o'z Aya Sofiyasi bor ekan. Hozirgi kunda masjid vazifasini o'tayotgan mazkur obida vizantiyaliklar tomonidan XII asrda cherkov sifatida qurilgan. Bu paytlar Trabzonda nasroniyalar ko'pchilikni

tashkil etgan. XV asrda ushbu shaharni Sultan Mehmet fatih etgach, u madrasa sifatida faoliyat yuritgan. Keyinchalik muzey, 1916-yilda esa omborxonasi va shifoxona sifatida ishlatalgan.

Buni qarangki, hatto usmoniyalar hukm surʼan davrlarda ham o'sha paytgacha cherkov shiftiga chizilgan Iso payg'ambargi va Injilda keltirilgan voqealar bo'yicha chizilgan suratlar mavjud qismi alohida ihotalanib, saqlangan. Qolgan qismi tamirdan o'tkazilib, masjid sifatida foydalilanigan.

ARAB SAYYOHLARI NEGA TRABZONGA MAFTUN?

Trabzondagi Mustafa Kamol Ota Turk qarorgohi muhtasham va salobati bilan kishini maftun etadi. Savol tug'iladi: yuz yil avval burchalik mukammal va go'zal arxitektura uslubidagi uyni qanday qurishgan ekan?

Ha, ushbu uy 130 yil avval shahardagi grek savdogarlaridan biri tomonidan barpo etilgan. Trabzon port shahar bo'lgani uchun, bu yerda qo'shni davlatlar, Gruziya, Sochi bilan mahsulot ayribosh-

lash, savdo-sotiq yaxshi rivojlangan. Xillas, Turkiya respublikasi maqomiga erishgach, greklarning Gretsiya, Armaniston kabi davlatlarga ko'chishi avj oladi. Yuqorida uyni qurgan savdogar ham Gretsiyaga ko'chib ketadi, uy hudud hokimligiga o'tadi. Turkilarning milliy qahramoni Mustafa Kamol Trabzoniga kelganda, shu uysa qoladi va hukumat ishlari bilan shug'ullanadi. Trabzon mahalliy hukumati uyni Turkiya respublikasi asoschisi-ga hadya etadi. Tabiiyki, respublika ilk rahbari o'zidagi barcha mol-mulk, shu jumladan, ushbu qarorgohini ham davlatga o'tkazadi.

Turkiyaning O'zbekistonidagi elchixonasi tomonidan tashkil etilgan mazkur tur-sayohat davomida Trabzonning madaniyat va turizm boshqarmasi rahbari bilan o'zbekistonlik va qirg'izistonlik jurnalistlar uchrashuvni bo'lib o'tdi.

- Trabzonda 245 ta mehmonxona mavjud bo'lib, bir yilda 800 mingga yaqin sayyoҳ tashrif buyurmoqda, - deydi Trabzon viloyati madaniyat va turizm boshqarmasi rahbari Tamer Erdo'g'an. - Bu yerga arab davlatlaridan keluvchi sayyoҳlar ko'pchilikni tashkil etadi. Ularga bu yerning o'ziga xos iqlimi, muhitasham tog'li hududlar va ko'llar manzur kelmoqda. Umid qilamizki, kelgusida O'zbekiston va Qirg'izistonidan ham bu yerga keluvchilar soni ko'payadi. Ushbu davlatlar bilan mamalatimiz do'stligi bizni xursand etadi.

NAFAQADAGI AYOLLAR HUNAR O'RGANISHADI

Yaxshi bilamiz, kasb-hunarga o'rgetish haqida gap ketganda biz asosan yoshlarni nazarda tutamiz. Ammo Trabzondagi Alajahon hunarmandlar markaziga borganimizda bu yerda ko'proq yoshi katta onaxonlarni uchrashatdi. Markazda o'nlab hunarmandlik turlari bo'yicha ayollar mashhg'ulot o'tishadi.

- Markazda xattotlik, savat to'qish, kashtachilik, zargarlik, turli ko'rinishdagi suratlar yasash kabi o'nlab hunarlar bepul o'rnatiladi, - deydi markaz menejeri Fatma Adjije.

- Ayniqsa, zargarlik to'garagi juda mashhur. Negaki, Trabzon azaldan kumush qazilma boyligi va undan taqinchoq yasashi bilan mashhur. Taqinchoq yasashni ayollar kamida uch oy o'rganishadi. Markazimiz 2010-yilda tashkil etilgan. Ilgarilari yosh qizlar orasida hunar o'rganmoqchi bo'lganlar ko'p edi. Hozir pensiya yoshida giyayollar ko'proq.

Gumushane, ya'ni kumushga boy deb nomlanuvchi hudud ham aynan Trabzon. Go'yo ingichka iplar bilan ishlaganday kumush va tilla tolalaridan turli taqinchoqlar yasaladi bu yerda. Darvoqe, bunday kumush boshqa joyda uchramas ekan.

TURKIYAGA IKKI PREZIDENT, BIR BOSH VAZIR O'SТИRGАН HUDУД

Turkiya shimalidagi yana bir shahar, Rize amaldagi prezident Erdogan tug'ilib o'sgan joy sifatida tanilgan bo'lishiga qaramay, ushbu shaharni mashhur qiladigan tomonlari juda ko'p. Rize birinchisi navbatda choy shahri sifatida mashhur.

Bu shaharda 15 ta yirik choy fabri-

kasi bor.

1917-yilda Rizeda choy yaxshi o'sishi aniqlangan bo'lib, ushbu o'simlik bu yerga Batumidan kirib kelgan. 1937-yilden boshlab choy o'simligi Turkiya shimalida muhim iqtisodiy o'simlik hisoblanib kelindi.

Turkiyada birinchisi choy fabrika 1947-yilda tashkil etilgan. Garichi, choy yetishtirish va ishlab chiqarish sohasi yangi bo'lsa ham, mamalakat dunyo bo'yicha bu masalada 5-o'rinda turadi. Choy iste'moli bo'yicha esa birinchisi o'rinda. Bu yerda bir yilga kishi boshiga 4 kilogramdan choy to'g'ri keladi. Darvoqe, mutaxassislar ayligining aytilishcha, choy barglari bir yilda uch marta may, avgust, sentabrda terib olinadi.

Tarixiy diqqatga sazovor joylar orasida XVI asrda o'islom Posho masjadi va Genuya qalasi xarobalarai ajralib turadi. Lekin asosiy boylik shahar tashqarisida. Bular qaraq'ayzorlar, yam-yashil o'tlar bilan qoplangan tog'lar, odatda atrofdagi tog'larning ajoyib manzarasini taqdim etadigan kavkaz tipidagi ikki qavatlari saklyalar, tog'daryolari ustidagi tepalikli tosh ko'priklar va yog'och piyodalar yo'laklar daralar bo'ylab ko'priklardir.

Yana bir hudud o'monli tog'lar bilan o'ralgan vodiying o'rtaasidan bir kilometr uzunlikdagi Uzupq'ol ko'lida tasvirlab bo'lmaydigan go'zallic darasiga olib boradi. Bu yerda ikki prezident tug'ilgan: Rejep Erdogan, shuningdek, mamlakatning sobiq prezidenti, 1966-1973-yillarda hukmoniqlik qilgan Jevdet Sunay.

ZILQAL'A – TOG' USTIDAGI NOYOB INSHOOT

Bu yerda turklardan tashqari, lazlar ham yashaydi. Bular asosan XV asrda islonmi qabul qilgan gruzinlar bo'lib, ular ajarlarga yaqin.

Lazlar afgonaviy Kolkida aholisining haqiqiy avlodlari ekanliklari bilan faxrلاندارلار, lekin ular asosan turk tilida gaplashadi. Ammo ularning talaffuzi turklar uchun qiyin.

Turkiyaning shimali-sharqidagi Rize viloyatinining Chamlihemshin tumanidagi tarixiy Zilkale qal'asi mahalliy va xorijlik sayyoҳlarini o'ziga tortmoqda. Ushbu qal'ani tomosha qilarkansiz, o'rta asrlarga tushib qolgandek his etasiz o'zingizni. Qala Chat vodiyida, Rize shahridan 15 kilometr uzoqlikda joylashgan.

Ba'zi ma'lumotlarga ko'ra, qal'a XIV-XV asrlarda karvon yo'llarini qo'riqlash maqsadida qurilgan. Qal'a dengiz sathididan 750 metr balandlikda joylashgan.

Mintaqaning usmonlilar imperiyasi qo'liga o'tgandan keyin harbiy maqsadlarda foydalananilgani malum bo'lgan qal'ada ibodatxona va minora joylashgan. Inshoot atrofidagi tabiat so'z bilan tasvirlab bo'lmaydigan darajada go'zal.

Darvoqe, bu yerda tog' orasidan oqib o'tuvchi katta soylikda raftingda uchish imkonli bor. Hatto dekabrdan ham bu xizmatdan foydalish mumkin edi va biz bundan olam-olam taassurot oldik. Qishning o'rtaasida ham tog'larning yam-yashilligi, mandarinlarning pishib, yerga to'kilib yotishi, yam-yashil tog'lar orasidagi ulkan sharsharalar qadim qal'alar bu yerga qayta-qayta kelish istagini tug'diradi kishida.

Gulruh MO'MINOVА.

MUASSIS: Samarcand viloyati hokimligi

Bosh muharrir: Farmon TOSHEV

Gazeta O'zbekiston matbuot va axborot agentligining Samarcand viloyat boshqarmasida 2012-yil 30-martda 09-01 raqam bilan ro'yxatga olingan. Nashr 100. Indeks 438. 11 312 nusxada chop etildi. Buyurtma 46. Hajmi 2 bosma taboq, bichimi 2-A

Gazeta haftaning seishanba, payshanba va shanba kunlari chiqadi.

QABULXONA: (66) 233-91-51, **REKLAMA VA E'LONLAR:** (66) 233-91-56

BO'LIMLAR: (66) 233-91-57, 233-91-58, 233-91-59, 233-91-61

MANZILIMIZ: 140100, Samarcand shahri, Ulug' Tursunov ko'chasi, 80-uy, Matbuot uyi.

Gazeta «Zarafshon» tahririyatining kompyuter bo'limida sahifalandi.